

Î N C H E I E R E

16 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Firma de Producție și Comerț „Ungar” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 11 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva hotărârii din 24 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 15 februarie 2019 și ulterior la 21 martie 2019 FPC „Ungar” SRL a depus cereri de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” privind anularea facturilor fiscale.

Prin încheierea din 03 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cauzele de contencios administrativ au fost conexe într-un singur proces (f.d. 70, vol. I).

În motivarea acțiunii FPC „Ungar” SRL a indicat că, prin contractul privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majore de poluanți nr. XXXX din 19 ianuarie 2010, SA „Apă-Canal Chișinău” s-a obligat să recepționeze și să epureze apele uzate deversate de la reclamantă, iar ultima s-a obligat să achite serviciile prestate în condițiile contractului menționat. În pct. 4.1. din contract a fost prevăzută metodologia de calcul a plății pentru recepționarea și preepurarea apelor deversate de reclamantă, care este de 0,5 coeficient aplicat la tariful existent.

Reclamanta a susținut că la data de 23 martie 2017, SA „Apă-Canal Chișinău” a adoptat decizia de a rezilia unilateral contractul menționat supra începând cu 01 mai 2017. Ulterior, decizia de reziliere a contractului a fost justificată prin Decizia Consiliului de Administrare a SA „Apă-Canal Chișinău”. Totodată, a fost informată că pârâta, pentru depășirea normelor concentrației maxime admisibile (CMA) în apele uzate, va aplica coeficientul de majorare la tarif (tarif diferențiat).

A invocat că SA „Apă-Canal Chișinău”, în temeiul unui act administrativ unilateral, abuziv și contrar legii, în mod vădit lezează drepturile și interesele FPC

„Ungar” SRL și a altor agenți economici vizați selectiv și arbitrar, prin aplicarea discriminatorie a prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. XXXX din 13 decembrie 2013. În asemenea mod, aplicarea selectivă a coeficientului de majorare la tarif, o plasează în poziție de inegalitate concurențială, dar și constituie o discriminare economică directă comparativ cu majoritatea persoanelor juridice, care activează în municipiul Chișinău și care achită în continuare tarifele aplicate de către operator până la 01 mai 2017.

A menționat că la 28 iulie 2017, Consiliul de Administrare al SA „Apă-Canal Chișinău” a modificat coeficientul aplicabil în cazul depășirii CMA, decizie menținută prin hotărârea Consiliului de Administrare al SA „Apă-Canal Chișinău” din 21 decembrie 2017.

Reclamanta a concretizat că, potrivit prevederilor art. 22 alin. (18) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO 5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu – conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte legislative în vigoare.

Astfel, reclamanta a afirmat că potrivit normei citate, aplicarea tarifelor diferențiate se face exclusiv conform condițiilor contractuale, iar în lipsa contractului, conform modalității stabilite prin Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540 din 25 februarie 1998, care în art. 14 alin. (1) prevede că, subiecții prezentei legi sunt obligați să calculeze desinestător, plățile pentru poluarea mediului prevăzute la art. 6, 9 și 10, să achite la bugetul de stat plățile corespunzătoare și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat darea de seamă respectivă, utilizând în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică în condițiile stipulate la art. 187 alin. (22) din Codul fiscal. Forma și modul de completare a dării de seamă se aprobă de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

FPC „Ungar” SRL a declarat că, începând cu luna iunie anul 2017, pârâta emite facturi fiscale pentru servicii de canalizare cu depășirea normelor CMA, unde face trimitere la contractul nr. XXXX. Contractul nr. XXXX pentru livrarea apei și recepționarea apelor uzate a fost semnat de către părți la 23 noiembrie 2001. Ulterior, serviciile de epurare a apelor uzate cu CMA au fost separate de contractul de bază, prin semnarea contractului privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majore de poluanți nr. XXXX din 19 ianuarie 2010. Respectiv, odată cu semnarea noului contract, contractul nr. XXXX din 23 noiembrie 2001 a rămas valabil doar în partea prestării serviciului de livrare a apei.

A indicat că pârâta, prin notificarea nr. 1200/3906 din 23 martie 2017 i-a comunicat că, fără a aduce atingere clauzelor contractului de furnizare a serviciului de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, din data de 01 mai 2017, raporturile de recepționare și evacuare a apelor uzate vor fi reglementate prin semnarea unui acord bilateral. Însă, pârâta până în prezent nu a întreprins nicio acțiune pentru a coordona noile condiții de prestare a serviciului de evacuare a apelor uzate cu CMA (epurare), inclusiv stabilirea de comun acord a mărimii tarifului diferențiat aplicabil.

Reclamanta a declarat că SA „Apă-Canal Chișinău” nu îndeplinește condiția impusă de art. 22 alin. (18) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și

de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013, potrivit căreia tarifele diferențiate se aplică conform condițiilor contractuale.

A subliniat că, tarifele diferențiate impuse abuziv de către SA „Apă-Canal Chișinău” nu au fost autorizate și coordonate cu ANRE, cu autoritatea publică locală și nici cu un alt organ de specialitate. Aceste tarife au fost elaborate unilateral de către pârâtă, fără o oarecare transparență, fără argumentarea necesității creșterii lor. SA „Apă-Canal Chișinău” are un interes direct patrimonial în aplicarea unor cuantumuri mărite ale tarifelor diferențiate și fără un control din partea statului, abuzează de poziția sa dominantă pe piață, din punct de vedere al monopolului complet pe care-l deține, fiind unicul operator în Chișinău ce prestează astfel de servicii.

Reclamanta a precizat că, în scopul soluționării amiabile a litigiului, a expediat în adresa pârâtei cererea prealabilă nr. XXXX din 02 ianuarie 2019, prin care a solicitat anularea facturilor fiscale seria XXXX nr. XXXX din 30 noiembrie 2018 și seria XXXX nr. XXXX din 28 decembrie 2018, iar la 08 februarie 2019 a contestat factura fiscală seria XXXX nr. XXXX din 31 ianuarie 2019. Cererile prelabile au fost respinse de către pârâtă.

Solicită reclamanta anularea facturii fiscale seria XXXX nr. XXXX din 30 noiembrie 2018 în sumă de 47 262,30 de lei; anularea facturii fiscale seria XXXX nr. XXXX din 28 decembrie 2018, în sumă de 28 483,50 de lei și anularea facturii fiscale seria XXXX nr. XXXX din 31 ianuarie 2019 în sumă de 25 695,47 de lei.

Prin hotărârea din 24 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani s-a admis acțiunea depusă de către FPC „Ungar” SRL, s-au anulat facturile fiscale seria XXXX nr. XXXX din 30 noiembrie 2018 în sumă de 47 262,30 de lei, seria XXXX nr. XXXX din 28 decembrie 2018 în sumă de 28 483,50 de lei și seria XXXX nr. XXXX din 31 ianuarie 2019 în sumă de 25 695,47 de lei, emise de către SA „Apă-Canal Chișinău” cu titlu de tarife diferențiate pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate (f.d. 65, 71-82, vol. II).

Prin decizia din 11 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva hotărârii din 24 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 179, 180-190, vol. II).

Instanțele de judecată în motivarea soluției au reținut că SA „Apă-Canal Chișinău”, la emiterea facturilor fiscale privind plata pentru serviciile de canalizare în cazul depășirii normelor CMA cu aplicarea tarifului diferențiat, nu s-a condus de exigențele legale, interpretând în mod selectiv prevederile art. 22 alin. (18) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013. Or, reieșind din conținutul materialului probatoriu administrat la caz, între părțile în litigiu nu există un contract valabil.

Astfel, instanțele au stabilit că, potrivit Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, furnizorul de servicii SA „Apă-Canal Chișinău” obligatoriu urma să semneze un acord bilateral separat privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți cu FCP „Ungar” SRL, în care urma să opereze, în mod bilateral, plata pentru preepurarea apelor uzate, inclusiv coeficientul la tarif, fapt prevăzut la art. 22 alin. (18) al Legii, care expres prevede obligativitatea stabilirii relațiilor contractuale la acest capitol.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, la 06 februarie 2020 SA „Apă-Canal Chișinău” a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 11 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a

hotărârii din 24 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, ca fiind neîntemeiată (f.d. 194-200, vol. II).

În motivarea recursului SA „Apă-Canal Chișinău” a reiterat motivele expuse în referință și în cererea de apel, a invocat că instanțele judecătorești au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

A precizat că instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile art. 22 alin. (18) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013. Astfel, norma legală nu instituie obligația operatorului de servicii de a încheia cu intimata un contract cu privire la recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, dar indică asupra existenței unui raport juridic stabilit între părți de recepționare a apelor uzate, iar acest raport juridic se fondează pe clauzele contractului pentru livrarea apei și recepționarea apelor uzate nr. XXXX din 23 noiembrie 2001.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 11 decembrie 2019.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, care la 16 ianuarie 2020 a fost recepționată de către SA „Apă-Canal Chișinău” (f.d. 192, vol. II).

SA „Apă-Canal Chișinău” în conformitate cu prevederile art. 245 din Codul administrativ a depus cererea de recurs la 06 februarie 2020 (f.d. 194-200, vol. II).

Astfel, instanța de recurs consideră că SA „Apă-Canal Chișinău” s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului depus de către SA „Apă-Canal Chișinău” în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurent este inadmisibilă, or recursul

în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

Conform prevederilor art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Victor Burduh